

ทอดน่องท่องดูของดี ที่อ่างทอง

- หวน พันธุพันธ์ -

ทอคน่องท่องดูของดีที่อ่างทอง

หวน พันธุพันธ์

สำนักพิมพ์พันธุพันธ์

ทอน่องท่องดูของดีที่อ่างทอง

หวน พันธุพันธ์	รวบรวมเรียบเรียง
หวน พันธุพันธ์	ถ่ายภาพ พิมพ์ต้นฉบับ จัดรูปเล่ม
พงษ์พันธ์ วิเชียรสมุทร	ถ่ายภาพ
สุนทร หาญเขาวรรกุล	ถ่ายภาพ
ปิยพันธ์ พันธุพันธ์	ถ่ายภาพ
ปิยพัฒน์ พันธุพันธ์	ถ่ายภาพ
ฉันทวรรณ พันธุพันธ์	ออกแบบปก
สำนักพิมพ์พันธุพันธ์	จัดพิมพ์
Chula Book	จัดทำอีบุ๊ก

คำปรารภ

ตามที่ได้ลงพื้นที่เพื่อสำรวจค้นคว้าถ่ายภาพโบราณวัตถุสถานตามวัดและสถานที่ต่าง ๆ ในท้องที่จังหวัดอ่างทอง แล้วนำมารวบรวมเรียงเรื่อง “อ่างทองของเรา” ได้ลงพิมพ์เผยแพร่เป็นตอน ๆ ครั้งแรกในหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น “น.ส.พ.สารอ่างทอง ก้าวหน้า ยุคพัฒนา” เมื่อปี พ.ศ.2512-2513 ต่อมามูลนิธิเสฐียรโกเศศ และมูลนิธิเอเซีย ได้จัดพิมพ์รวมเล่มเมื่อปี พ.ศ.2513 จำนวนเล่มละ 12 บาท ต่อมาผมเห็นว่าหนังสือเล่มนี้มีผู้สนใจกันมาก และจำหน่ายแจกเกือบหมดแล้ว ประกอบกับทางผู้จัดพิมพ์พิมพ์ปกหนังสือว่า “อ่างทองในอดีต” ซึ่งไม่ตรงกับชื่อเรื่องที่ผมตั้งไว้ ผมจึงให้สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์จัดพิมพ์ขึ้นใหม่ในชื่อปกที่ถูกต้องว่า “อ่างทองของเรา” เมื่อปี พ.ศ. 2514 ต่อมาหนังสือทั้งสองเล่มนี้เป็นหนังสือหายาก ไม่มีจำหน่ายแจกอีกแล้ว แต่ก็ยังมีผู้สนใจถามหาอยู่บ่อยครั้ง ผมจึงมอบหนังสือ “อ่างทองของเรา” ให้สำนักคอมพิวเตอร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร จัดทำเป็นอีบุ๊กออกเผยแพร่ ผู้สนใจสามารถคลิกอ่านได้ที่ Links นี้ : <http://kids-d.swu.ac.th/dspace/handle/123456789/1371>

ล่าสุดผมได้มอบให้ meb ทำเป็นอีบุ๊กออกเผยแพร่และจำหน่ายอีกครั้งหนึ่ง นักอ่านอีบุ๊กและผู้สนใจสามารถคลิกทดลองอ่านและซื้อหามาอ่านได้ที่ Links นี้ :

<https://www.mebmarket.com/index.php?action=BookDetails&data=YToyOntzOjc6InVzZXJfaWQiO3M6NzoiMzg5Mjk5NCI7czo3OiJib29rX2lkIjtzOjY6IjEzZjE2NiI7fQ>

และเมื่อปี พ.ศ.2562 ผมได้ไปตลาดเก่าโพธิ์ทองที่ผมเคยไปซื้อเครื่องแบบลูกเสือและตัดผมในช่วงเป็นเด็กนักเรียนโรงเรียนวัดเกาะ (โพธิ์ทองเพิ่มพิทยาคม) พบสถานที่ตำรวจภูธรอำเภอโพธิ์ทองถูกทิ้งร้าง ร้านค้าส่วนใหญ่ถูกทิ้งร้าง บ้านเรือนทรงไทยหลายหลังยังสภาพดี ทั้งหมดนี้ล้วนน่าสนใจน่าจะอนุรักษ์ไว้ ผมจึงนำมาเขียนเป็นหนังสือเล่มเล็ก ๆ ตั้งชื่อหนังสือว่า “ทอดน่องท่องดูของดีที่โพธิ์ทอง” ส่งให้นายอำเภอโพธิ์ทอง นายกเทศมนตรีตำบลโพธิ์ทอง ห้องสมุดประชาชนและโรงเรียนต่าง ๆ ครู นักเรียน ญาติมิตร และผู้เกี่ยวข้องได้อ่านเพื่อจะได้เห็นคุณค่าและช่วยกันอนุรักษ์ไว้ และยังสามารถส่งไปลงพิมพ์ในหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น “เอกราชนิวส์” ฉบับวันที่ 15 พฤศจิกายน 2562

ได้มอบให้สำนักคอมพิวเตอร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร จัดทำเป็นอีบุ๊กท่านที่สนใจสามารถคลิกอ่านได้ที่ Links นี้ : [http://kids-](http://kids-d.swu.ac.th/dspace/bitstream/123456789/2044/2/article_teacher.pdf)

[d.swu.ac.th/dspace/bitstream/123456789/2044/2/article_teacher.pdf](http://kids-d.swu.ac.th/dspace/bitstream/123456789/2044/2/article_teacher.pdf)

และได้มอบให้เมืงทำอีบุ๊กเผยแพร่ที่ Links นี้ :

: <http://www.mebmarket.com/index.php?action=BookDetails&data=YToyOntzOjc6InVzZXJfaWQiO3M6NzoiMzg5Mjk5NCI7czo3OiJib29rX2lkIjtzOjY6IjIwMDg4MyI7fQ>

มาถึง ณ วันนี้ เวลานี้ ผมคิดว่าน่าจะเขียนอีบุ๊กท่องเที่ยวชมของดีของงามหรือสถานที่ที่น่าสนใจใน “อ่างทองของเรา” ขึ้นมาบ้าง เพราะผมได้เขียนอีบุ๊กท่องเที่ยวประเทศต่าง ๆ มาแล้วหลายประเทศ ดังนั้นผมจึงได้เขียนอีบุ๊กท่องเที่ยว “อ่างทองของเรา” ขึ้นใหม่อีกครั้ง ในชื่อเรื่องว่า “ทอดน่องท่องดูของดีที่อ่างทอง” เล่มนี้ขึ้น โดยยึดจาก คำขวัญประจำจังหวัด ที่ว่า

“พระสมเด็จเกษไชโย หลวงพ่อโตองค์ใหญ่ วีรไทยใจกล้า ตุ๊กตาชาววัง โด่งดังจักสาน ถิ่นฐานทำกลอง เมืองสองพระนอน”

จากนั้นจะพาเที่ยวชมของดีของงามอื่น ๆ ที่น่าสนใจอีกหลายแห่ง เช่น ศาลหลักเมือง อำเภอเมืองอ่างทอง ตลาดศาลเจ้าโรงทอง อำเภอวิเศษชัยชาญ ตลาดเก่าโพธิ์ทอง อำเภอโพธิ์ทอง จิตรกรรมฝาผนังวัดเขียน อำเภอวิเศษชัยชาญ ตึกคำหยาด อำเภอโพธิ์ทอง วิหารกลบ อำเภอโพธิ์ทอง วัดสี่ร้อย อำเภอวิเศษชัยชาญ หุ่นเหล็ก อำเภอเมืองอ่างทอง วัดอ้อย อำเภอวิเศษชัยชาญ ฯลฯ เป็นต้น

หวังว่านักอ่านอีบุ๊กจะได้เพลิดเพลินกับการอ่านต่อไป

หวน พันธุ์พันธ์

29/212 ซอย 8 เมืองทองธานีโครงการ 2

ต.บางพูด อ.ปากเกร็ด จ.นนทบุรี

ถนนแจ้งวัฒนะ

อ.ปากเกร็ด จ.นนทบุรี 11120

โทร. 0-2503-2668, 08-6539-9745

E-mail Address : huan@swu.ac.th, huanphinthuphan@hotmail.com

Website : <https://www.facebook.com/profile.php?id=100040539275043>

https://www.facebook.com/huanphinthuphan?ref=tn_tnmn

สารบัญ

นำเรื่อง	8
มารู้จัก “อ่างทอง” กันก่อน	14
ที่มาของชื่อ “อ่างทอง”	19
การก่อตั้งเมืองอ่างทอง	20
สมัยสุโขทัย	20
สมัยอยุธยาตอนต้น	20
สมัยอยุธยาตอนปลาย	21
สมัยกรุงธนบุรี	24
สมัยรัตนโกสินทร์	24
รัชสมัยพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช	33
คำขวัญประจำจังหวัดอ่างทอง	49
พระสมเด็จเกษไชโย	50
หลวงพ่อดองค์ใหญ่	53
วีรไทยใจกล้า	58
ตุ๊กตาชาววัง	68
โด่งดังจักสาน	69
ถิ่นฐานทำกลอง	73
เมืองสองพระนอน	77
สถานที่ “ทอดน่องท่องคูของดีที่อ่างทอง” อื่น ๆ ที่น่าสนใจ	91
หลวงพ่อดอง วัดจันทรมิ่ง	92
ศาลหลักเมือง	93
วัดสี่ร้อย	97
พระตำหนักคำหยาด	100

วิหารกลบ	103
จิตรกรรมฝาผนังวัดเขียน	106
วัดอ้อย	110
วัดช่องลม	112
วัดโบสถ์	113
วัดม่วง	114
วัดต้นสน	116
วัดท่าอิฐ	118
วัดสังกระต่าย	120
ตลาดโพธิ์ทองเก่า	122
วัดเกาะ	127
วัดโพธิ์หอม (วัดเฉลิมพระเกียรติกาญจนาภิเษก)	135
วัดศีลขันธาราม	137
หนังใหญ่ : พิพิธภัณฑ์ภูไทแสนทร	142
พิพิธภัณฑ์ตำนานเมืองอ่างทอง	145
พิพิธภัณฑ์บ้านคูเมือง อำเภอแสวงหา	147
พิพิธภัณฑ์ภาพถ่ายพระราชพิธีบรมราชาภิเษก	149
อุทยานสวรรค์หนองเจ็ดแสน	152
บ้านหุ่นเหล็ก	155
ตลาดศาลเจ้าโรงทอง	157
ภาคผนวก	159
เกี่ยวกับผู้เขียน	162

ทอดน่องท่องดูของดีที่อ่างทอง

นำเรื่อง

ตามที่ผมได้ลงพื้นที่เพื่อสำรวจค้นคว้าถ่ายภาพโบราณวัตถุสถานตามวัดและสถานที่ต่าง ๆ ในท้องที่จังหวัดอ่างทอง แล้วนำมารวบรวมเรียงเรื่อง “อ่างทองของเรา” ลงพิมพ์เผยแพร่เป็นตอน ๆ ครั้งแรกในหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น “น.ส.พ.สารอ่างทอง ก้าวหน้า ยุคพัฒนา” เมื่อปี พ.ศ.2512-2513 ต่อมามูลนิธิเสฐียรโกเศศ และมูลนิธิเอเซีย ได้จัดพิมพ์รวมเล่มเมื่อปี พ.ศ.2513 จำนวนเล่มละ 12 บาท ต่อมาผมเห็นว่าหนังสือเล่มนี้มีผู้สนใจกันมาก และจำหน่ายแจกเกือบหมดแล้ว ประกอบกับทางผู้จัดพิมพ์พิมพ์ปกหนังสือว่า “อ่างทองในอดีต” ไม่ตรงกับชื่อเรื่องที่ผมตั้งไว้ ผมจึงให้สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์จัดพิมพ์ขึ้นใหม่ในชื่อปกที่ถูกต้องว่า “อ่างทองของเรา” เมื่อปี พ.ศ. 2514 ต่อมาหนังสือทั้งสองเล่มนี้เป็นหนังสือหายาก ไม่มีจำหน่ายแจกอีกแล้ว แต่ก็ยังมีผู้สนใจถามหาอยู่บ่อยครั้ง ผมจึงมอบหนังสือ “อ่างทองของเรา” ให้สำนักคอมพิวเตอร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ทำเป็นอีบุ๊ก ผู้สนใจสามารถคลิกอ่านได้ที่ Links นี้ : <http://kids-d.swu.ac.th/dspace/handle/123456789/1371>

ล่าสุดผมได้มอบให้ meb ทำเป็นอีบุ๊กออกเผยแพร่และจำหน่ายอีกครั้งหนึ่ง นักอ่านอีบุ๊กและผู้สนใจสามารถคลิกทดลองอ่านและซื้อหามาอ่านได้ที่ Links นี้ :

<https://www.mebmarket.com/index.php?action=BookDetails&data=YToyOntzOjc6InVzZXJfaWQiO3M6NzoiMzg5Mjk5NCI7czo3OiJib29rX2lkIjtzOjY6IjEzZjE2Ni7f7Q>

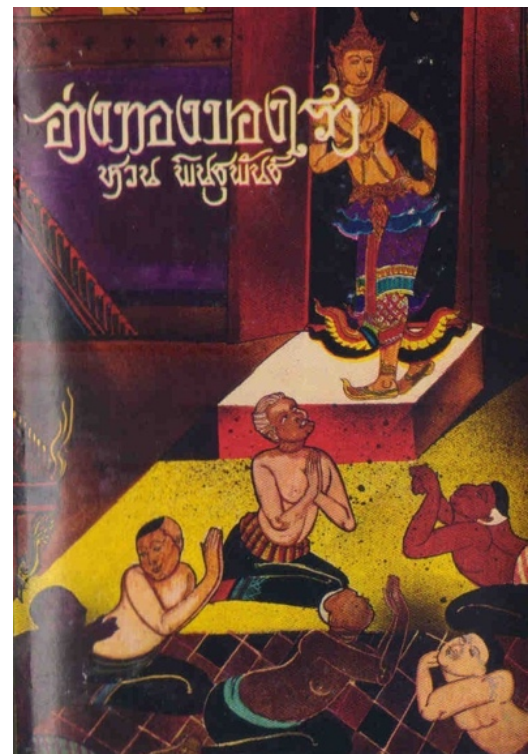

เรื่อง “อ่างทองของเรา” ที่ลงพิมพ์ในหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น

“น.ส.พ.สารอ่างทอง ก้าวหน้า ยุคพัฒนา”

ปกหนังสือ “อ่างทองของเรา” ฉบับพิมพ์ครั้งแรก

ปกหนังสือ “อ่างทองของเรา” ฉบับพิมพ์ครั้งที่สอง

ปกอีบุ๊ก “อ่างทองของเรา”

และเมื่อปี พ.ศ.2562 ผมได้ไปตลาดเก่าโพธิ์ทองที่ผมเคยไปซื้อเครื่องแบบลูกเสือและตัดผมในช่วงเป็นเด็กนักเรียนโรงเรียนวัดเกาะ (โพธิ์ทองเพิ่มพิทยาคม) พบสถานที่ตำรวจภูธรอำเภอโพธิ์ทองถูกทิ้งร้าง ร้านค้าส่วนใหญ่ถูกทิ้งร้าง บ้านเรือนทรงไทยหลายหลังยังสภาพดี ทั้งหมดนี้ล้วนน่าสนใจน่าจะอนุรักษ์ไว้ ผมจึงนำมาเขียนเป็นหนังสือเล่มเล็ก ๆ ตั้งชื่อหนังสือว่า “ทอดน่องท่องดูของดีที่โพธิ์ทอง” ส่งให้นายอำเภอโพธิ์ทอง นายกเทศมนตรีตำบลโพธิ์ทอง ห้องสมุดประชาชนและโรงเรียนต่าง ๆ ครู นักเรียน ญาติมิตร และผู้เกี่ยวข้องได้อ่านเพื่อจะได้เห็นคุณค่าและช่วยกันอนุรักษ์ไว้และยังได้ส่งไปลงพิมพ์ในหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น “เอกราชนิวส์” ฉบับวันที่ 15 พฤศจิกายน 2562

ได้มอบให้สำนักคอมพิวเตอร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร จัดทำเป็นอีบุ๊กท่านที่สนใจสามารถคลิกอ่านได้ที่ Links นี้ : <http://kids->

[d.swu.ac.th/dspace/bitstream/123456789/2044/2/article_teacher.pdf](http://kids-d.swu.ac.th/dspace/bitstream/123456789/2044/2/article_teacher.pdf)

มอบให้เว็บทำอีบุ๊กเผยแพร่ที่ Links นี้ :

: <http://www.mebmarket.com/index.php?action=BookDetails&data=YToyOntzOjc6InVzZXJfaWQiO3M6NzoiMzg5Mjk5NCI7czo3OiJib29rX2lkIjtzOjY6IjIwMDg4MyI7fQ>

ปกหนังสือ “ทอดน่องท่องดูของดีที่โพธิ์ทอง”

“พระสมเด็จพระไชโย หลวงพ่อโตองค์ใหญ่ วีรไทยใจกล้า ตุ๊กตาชาววัง โด่งดังจักสาน ถิ่นฐานทำกลอง เมืองสองพระนอน”

จากนั้นจะพาเที่ยวชมของดีของงามอื่น ๆ ที่น่าสนใจอีกหลายแห่ง เช่น ศาลหลักเมือง อำเภอเมืองอ่างทอง ตลาดศาลเจ้าโรงทอง อำเภอวิเศษชัยชาญ ตลาดเก่าโพธิ์ทอง อำเภอโพธิ์ทอง จิตรกรรมฝาผนังวัดเขียน อำเภอวิเศษชัยชาญ ตึกคำหยาด อำเภอโพธิ์ทอง วิหารกลบ อำเภอโพธิ์ทอง วัดสีร้อย อำเภอวิเศษชัยชาญ หุ่นเหล็ก อำเภอเมืองอ่างทอง วัดอ้อย อำเภอวิเศษชัยชาญ เป็นต้น

มารู้จัก “อ่างทอง” กันก่อน

“อ่างทอง” เป็นเป็นจังหวัดหนึ่งของประเทศไทย มีพื้นที่ราบลุ่มภาคกลางของประเทศไทย พิกัดภูมิศาสตร์เส้นรุ้งที่ 14 องศา 35 ลิปดา 12 พิลิปดาเหนือ เส้นแวงที่ 100 องศา 27 ลิปดา ห่างจากกรุงเทพมหานครมาตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 32 (บางปะอิน-พยุหะคีรี) ระยะทางประมาณ 108 กิโลเมตร และเส้นทางเรือตามแม่น้ำเจ้าพระยาถึงตลาดท่าเตียน ระยะทางประมาณ 120 กิโลเมตร มีรูปร่างลักษณะคล้ายรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส มีส่วนกว้างตามแนวทิศตะวันออกถึงทิศตะวันตก และส่วนยาวตามแนวทิศเหนือถึงทิศใต้ใกล้เคียงกัน คือ ประมาณ 40 กิโลเมตร มีพื้นที่ทั้งหมด 968.372 ตารางกิโลเมตรหรือประมาณ 605,232.5 ไร่ และมีอาณาเขตทิศเหนือ ติดต่อกับอำเภอกำแพงแสน อำเภอบางแพไร อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ทิศตะวันออก ติดต่อกับอำเภอบางปะหัน อำเภอมหาราช และอำเภอบ้านแพรก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ทิศตะวันตก ติดต่อกับอำเภอเมืองสุพรรณบุรี อำเภอสรีประจันต์ อำเภอสามชูก และอำเภอเดิมบางนางบวช จังหวัดสุพรรณบุรี

อ่างทอง มีลักษณะภูมิประเทศโดยทั่วไปเป็นที่ราบลุ่ม ลักษณะคล้ายอ่าง ไม่มีภูเขา ดินเป็นดินเหนียวปนทราย พื้นที่ส่วนใหญ่เหมาะแก่การปลูกข้าว ทำไร่ ทำนา และทำสวน และมีแม่น้ำสายสำคัญไหลผ่าน 2 สาย คือแม่น้ำเจ้าพระยาและแม่น้ำน้อย แม่น้ำเจ้าพระยาเป็นแม่น้ำสายแขนงที่ไหลผ่านจังหวัดนครสวรรค์ จังหวัดชัยนาท จังหวัดสิงห์บุรี และจังหวัดอ่างทอง โดยไหลผ่านอำเภอไชโย อำเภอเมืองอ่างทอง อำเภอป่าโมก รวมระยะทางที่ไหลผ่านจังหวัดอ่างทองประมาณ 40 กิโลเมตร

อ่างทองในอดีตนั้นมีผู้คนอาศัยอยู่มาเนิ่นนานหลายพันปี พื้นที่ทางตอนบนของจังหวัดค่อนข้างเป็นที่ดอน และค่อย ๆ ลาดลงจากทิศเหนือไปยังทิศใต้ ไม่มีภูเขา ป่า หรือแร่ธาตุ จังหวัดอ่างทองได้รับการหล่อเลี้ยงจากแม่น้ำ 2 สาย คือ แม่น้ำเจ้าพระยาและแม่น้ำน้อย ซึ่งประชาชนส่วนใหญ่ได้อาศัยทำการเพาะปลูก อุปโภคบริโภค และคมนาคมตลอดมา

แผนที่การสำรวจวัดในพื้นที่จังหวัดอ่างทอง

ในสมัยที่สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาวชิรญาณวโรรส จักเสด็จตรวจการคณะสงฆ์มณฑลกรุงเทพฯ พ.ศ.๒๔๕๖

